

HANDLINGSPLAN

MOT MOBBING

Barnehagen skal sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Det er gjort endringer i barnehageloven med virkning ifra 1.1.2021.

§ 41 Nulltoleranse og forebyggede arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelse som for eksempel utestengning, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehage, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver står det blant annet at:

Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av mobbing

Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker mobbing

Personalet i barnehagen skal arbeide for ett inkluderende miljø som motvirker mobbing

Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av mobbing

Hva er mobbing?

Manifest mot mobbing oppfordrer til aktiv innsats mot mobbing der barn og unge oppholder seg. Partene har en felles visjon om nulltoleranse som grunnlag for arbeidet. Men hva er mobbing? Vilkårleg erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelttilfeller av slåssing og utestenging er heller ikke mobbing. Vi snakker altså ikke om mobbing når barn plutselig blir sinte på hverandre, tar leker fra hverandre eller springer opp i raseri over ett eller annet.

Mobbing er noe langt mer alvorlig:

Mobbing er når en person eller en gruppe gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et offer. Mobbing handler om makt og avmakt, det er et skjevt maktforhold mellom den som mobber og den som blir mobbet. Mobbing blant småbarn kan forebygges ved at voksne er oppmerksomme på det enkelte barns trivsel og på samværsmønstre i barnegruppen.

Mobbing i barnehagen kan stoppes av aktivt deltagende voksne som griper inn når det er nødvendig (mobbing i barnehagen, barne og familiedep.)

En definisjon på mobbing:

“Med mobbing eller plaging forstår vi psykisk og/eller fysisk vold mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager, og at episodene gjentas over tid. Fysisk plaging, utestengning og erting er de vanligste former for mobbing” (Roland & Vaaland, 2003)

Eksempel på fysisk og psykisk mobbing:

- Slå, dytte, knuffe, klore
- Aggresjon mot offeret
- Verbal mobbing
- Lukke døren bevist rett foran noen
- Spring vekk fra
- Ikke hilse
- Gjemme seg for noen
- Mimikk og kroppsspråk (vende ryggen til, «steinansikt» osv.)
- Ignorere, overse
- Bruke ord/ kallenavn – si stygge ting, sårende kommentarer
- Ikke spørre om de vil være med/ ikke inkludere
- Manglende anerkjennelse

Alle kan oppleve noe av dette fra tid til annen, enten ved å utsette andre for det eller bli utsatt for det selv, men det er når et barn opplever at disse og lignende handlinger vedvarer og gjentar seg over tid at det handler om mobbing. Når styrkeforholdet mellom den som utsetter andre for denne type handlinger, og den som blir utsatt for dette konstant er i ubalanse og et barn opplever det som trist og vanskelig, det er mobbing.

Forebyggende arbeid i barnehagen:

For å forebygge mobbing arbeider barnehagen aktivt for å skape ett trygt og godt miljø.

Personalet er kjent med verktøyet *Trygg i fjell* som skal følges når barn utsettes for utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Personalet i barnehagen jobber målbevisst med sosialkompetanse (selvhevdelse, empati, rolletaking, prososial adferd, selvkontroll, lek, glede og humor etc.)

Barnehagen legger til rette for en god start for enkelt barn ved;

- primærkontakt i tilvenningsperioden
- systematisk observasjon og refleksjon rundt sosialt samspill
- mobbing som tema i samling
- fokus på vennskap, alle skal ha minst en venn i barnehagen
- de ansatte har en aktiv holdning mot mobbing

Avdekking:

Mobbing kan være vanskelig å oppdage og man skal være observante på endringer av barns adferd. Det kan ofte være tegn på at noe er galt. Ved at hjemmet og barnehagen har tett samarbeid og en god dialog vil det være lettere å fange opp endringer hos barnet tidlig. Foresatte ser barna sine i andre settinger enn ansatte i barnehagen og partene kan på den måten utfylle hverandre.

Observasjon:

For å avdekke mobbing vil observasjoner av barnets trivsel og hvordan de er mot hverandre være viktig. Det er ofte nødvendig å bruke ulike observasjonsmetoder for å avdekke og en må observere over tid.

TILTAK NÅR MOBBING OPPSTÅR:

Personalet følger føringene i verktøyet *Trygg i fjell*.

Personalet på avdelingene, sammen med pedagogisk leder og styrer, har aktivitetsplikt når det gjelder arbeidet med å utføre tiltak ved mobbing:

I forhold til barna:

- * Oppfølgingssamtaler med de involverte barna
- * Vurdere å informere hele barnegruppen (samling)
- * Vurdere å opprette et sosialt nettverk rundt offeret. (fadder)
- * Vurdere å ta saken opp i tverrfaglig team, eller PPT.
- * De ansatte informeres, og får beskjed om å observere samspillet mellom de barna det gjelder. Observasjoner gjennomgås ukentlig.
- * De ansatte skal bli enige om / utarbeide en felles strategi for og stanse mobbingen umiddelbart.

Andre barn i barnehagen:

Lære barna å reagere når andre barn blir plaget.

Bekreft barna positivt når de sier i fra om at andre blir plaget.

Styrk det barnet er og ta avstand fra det det gjør.

I forhold til foreldre:

- * Ped.leder har ansvar for å informere foreldre når mobbing er blitt konstatert.
- * Foreldre til både mobber og offer skal informeres umiddelbart.
- * Ha samtale med de involverte foreldre hver for seg eller sammen – avhengig av sak. Vurdere i hvert enkelt tilfelle.
- * Bli enige med foreldre om tiltak som skal settes inn for å stoppe mobbingen.

Foreldre kan drive forebyggende arbeid ved:

- Å være engasjert også i de andre barna
- Be barna med seg hjem, la barna treffe hverandre i en annen setting enn den de er vant til i barnehagen
- Prate med barna sine
- Å være gode rollemodeller som ikke snakker ufordelaktig om andre barn og deres foreldre i barnas påhør
- Å gripe inn når barn viser uønsket atferd rettet mot andre barn, og på den måten vise at dette ikke er godtatt
- Å være gode modeller i konfliktløsning, ved å hjelpe barna å finne gode måter å løse konflikter på
- Være bevisst på hva en legger ut på sosiale medier, dette er ikke stedet for å ta opp vanskelige ting.

EVALUERING:

Personalet skal årlig evaluere sitt arbeid mot mobbing.

Planen vil holdes oppdatert i forhold til de enhver tid gjeldende retningslinjer fra kunnskapsdepartementet.

Barnehagene har selv et ansvar for at en jobber ihht. de mål og retningslinjer som er gitt i denne planen.

LITTERATURLISTE:

For de voksne:

Kari Lamer: Sosial Kompetanse. Teoribok, håndbok.

Myrna B. Shure: JEEP (Jeg er en problemløser)

Berit Bae: Det interessante i det alminnelige

Reidar Pettersen: Mobbing i barnehagen

Jesper Juul: Det kompetente barn

Jesper Juul: Fra lydighet til ansvarlighet

Jesper Juul: Diverse videoer

Barne og fam.dept. 2002: Mobbing i barnehagen

Kari Pape: Fra ord til handling – fra handling til ord

«Mobbing i barnehage og skole – Nye perspektiver» - Forfatter: Ingrid Lund og Anne Helgeland

For barna:

Tor Åge Bringsværd: Karsten liker å danse

Tor Åge Bringsværd: Ruffen – sjøormen som ikke kunne svømme

Tone Lie Bøttinger: Min storebror åpen

Paul Leer Salvesen: Fy Fabian

Ann De Bode: Det er alltid meg de skal ta

Lena Klefeldt: Otto og Joppa

Mats Wänblad: Lilleving

Ulf Nilsson: Den lille gutten og løven

Per Christian Jersild: Hymir

Kari Saanum: Herr Alkabars nese

Gunn-Britt Sundstrøm: Gutten i supermanddrakten

Else Færden: Den stygge drageungen

Birgitta Stenberg: Billy og sinte Lotta

Birgitta Stenberg: Bjørn drar på landet

Gunder Andersson: Martins sommer

Trond Brønne: Petter og månen

Eva Eriksson: Stures nya jacka

Gunilla Bergstrøm: Albert og udyret

Gunilla Bergstrøm: Hvem kan redde Albert Åberg?

Ursula Kirchberg: Selim og Susanne

Egon Mathiesen: Katten med de blå øynene

Mette Cecilie Newth: Lille Skrekk

Camilla Otterlei: Kunsten å møte en bjørn

Ref.

Lovdata, Udir og Rammeplanen for barnehager.

**Spørsmål til refleksjon på avdelingsmøter/ personalmøter fra verktøyet
Trygg i fjell:**

Barnehagens oppvekstmiljø - miljøet i barnehagen:

Spørsmål	Ja-alltid	Ja-oftest	Nei-sjelden	Nei-aldri	Kommentar til svar.
Er miljøet i vår barnehage preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?					
Er samspillet barna imellom preget av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?					
Er det en trygg avslappet tone preget av humor, spontanitet oppmuntring og glede?					
Vil du beskrive tonen som trygg, oppmuntrende og at man gleder seg over hverandre sin mestring?					
Vil du beskrive samspillet mellom barna som preget av klart sosialt hierarki?					
Er noen av barna alenen i leken? (over tid)					
Forekommer det ekskludering av enkeltbarn over tid?					
Er miljøet preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger?					

Barnehagens oppvekstmiljø – De voksnes forhold til barna:

Spørsmål	Ja-alltid	Ja-oftest	Nei-sjelden	Nei-aldri	Kommentar til svar
Er voksne i vår barnehage anerkjennende og støttende i forhold til barnas initiativ?					
Blir alle barna lagt merke til i like stor grad, uavhengig av type personlighet (innadvendt/utadvendt)					
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre?					
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet – mer enn andre?					
Kan en se at det har blitt et «mønster» at vi voksne har lettere for å tro på noen barns forklaring på konflikter enn andre i gruppa?					
Er det noen barn i gruppa vi voksne tar mer kontakt med – og finner flere aktiviteter med enn andre barn					
Klarer vi å involvere alle barna i fellesskapet -f.eks. praten rundt bordet ved måltider?					
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppa enn andre, når det gjelder å følge dem opp/hjelpe dem?					
Blir noen barn raskere avbrutt/avvist av oss voksne enn andre når de tar kontakt med oss?					
Er alle voksne bevisst på at barn ikke klarer å skille spøk og ironi? (være forsiktig med bruk av ironi i fht. barn som ikke forstår dette)					

LØVELOVEN

Kan du Løveloven?
Jeg skal være meg,
men gi plass til andre
slik at de blir seg,
bry meg om en annen,
hjelp når jeg kan.
Slik blir livet bedre
for barn i alle land

Ser du en som plages?
Det er ikke bra!
Alle må stå sammen
om å si ifra!
Alle barn på jorden
har den samme rett
til å være trygge
og til å være sett.

Fra «Være Sammen programmet»

PLAN FOR Å SIKRE AT BARNEHAGEBARNA HAR ET TRYGT OG GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Endringer i barnehageloven, gjeldende fra 1.januar 2021

- § 41 *Nulltoleranse og forebyggende arbeid*

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. **Alle** som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har ett trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

§ 43 *Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker ett barn*

HENDELSE/ KRENKELSE	ANSVAR	TILTAK
Utestenging	ALLE	Følge med, gripe inn og melde fra til barnehagens styrer
Mobbing	ALLE	Følge med, gripe inn og melde fra til barnehagens styrer
Vold	ALLE	Følge med, gripe inn og melde fra til barnehagens styrer
Diskriminering	ALLE	Følge med, gripe inn og melde fra til barnehagens styrer
Trakassering	ALLE	Følge med, gripe inn og melde fra til barnehagens styrer

- **Alle** som arbeider i barnehagen, skal følge med og melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø
- **Alle** som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.
- **Alle** som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.
- Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

BARNEHAGENS FOREBYGGENDE RUTINER:

- Hver avdeling gjennomfører fargeanalyse jmf. Kari Pape, to ganger pr.år. Hver ansatt fyller ut hvert sitt skjema, og gir alle barn en fargekode. Pedagogisk leder samler alle data i et skjema, som deretter gjennomgår på avdelingsmøte.
- Styrer gjennomfører barnefokussamtaler med pedagogisk leder en gang pr. halvår. Her gjennomgår man det enkelte barns trivsel og utvikling.
- Dele barna i mindre grupper, sikrer at vi ser alle barna
- Den voksne er mentalt tilstede, og på gulvet, kan tidlig fange opp
- Oppstarts samtaler for nye barn
- Foreldresamtaler

AKTIVITETSPLIKT

- **Alle** som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.
- Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.
- **Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø.** Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

- Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.
- Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Verktøyet som brukes i Austsiåbarnehagene – *Trygg i fellesskap-modellen*

Modellen viser føringer for flere deler av arbeidet i forhold til §41, §42 og §43:

- Forebygging
- Avdekking
- Håndtering
- Etterarbeid

Verktøyet har flere gode dokumenter til bruk i arbeidet.

<http://modellen.tryggifjell.no/index.html>